

Ένδικα βοηθήματα κατά Απόφασης ανάκτησης κρατικών ενισχύσεων της ΕΕ

Ημερίδα Κρατικών Ενισχύσεων
Αθήνα, 2 Μαρτίου 2018

Αγγελική Χαρούλη
ΓΔ Ανταγωνισμού ΕΕ

*Οι πληροφορίες και απόψεις της παρούσας παρουσίασης δεν αντανακλούν
απαραίτητα την επίσημη στάση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής*

Περίληψη

I. Νομικές Βάσεις

II. Οι έννομες συνέπειες μιας αρνητικής απόφασης της Επιτροπής – Γενικές αρχές

III. Η άμυνα κατά της απόφασης ανάκτησης

IV. Αποτυχία εφαρμογής μιας απόφασης ανάκτησης

I. Νομικές Βάσεις

Νομικές Βάσεις

- Άρθρο 108 ΣΛΕΕ
- Διαδικαστικός Κανονισμός κρατικών ενισχύσεων 2015/1589
- Κανονισμός 794/2004
- Ανακοίνωση για αποτελεσματική ανάκτηση (Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ: C 272, 15.11.2007, σελ. 4-17)
- Ανακοίνωση για συνεργασία Επιτροπής με εθνικά δικαστήρια (Επίσημη Εφημερίδα ΕΕ: C 85, 09.04.2009, σελ. 1-22)

II. Έννομες συνέπειες μιας αρνητικής απόφασης της Επιτροπής με διαταγή ανάκτησης – Γενικές αρχές

Υποχρέωση ανάκτησης της ενίσχυσης

- Η απόφαση για ανάκτηση είναι δεσμευτική

Υποχρέωση ανάκτησης της ενίσχυσης

- Υποχρέωση του Κράτους Μέλους και όλων των οργάνων του

- Υποχρέωση **καλόπιστης συνεργασίας** μεταξύ της Επιτροπής και των Κρατών Μελών

Υποχρέωση ανάκτησης της ενίσχυσης

Η ανάκτηση διέπεται από το εθνικό δίκαιο, εφόσον αυτό επιτρέπει

- άμεση και
- αποτελεσματική ανάκτηση

Οι εθνικοί κανόνες που παρεμποδίζουν την αποτελεσματική και άμεση εκτέλεση πρέπει να μένουν ανεφάρμοστοι

Σκοπός της ανάκτησης

- Ο σκοπός της ανάκτησης είναι η επαναφορά της κατάστασης που υπήρχε στην αγορά πριν από τη χορήγηση της ενίσχυσης

- Η ανάκτηση δεν αποτελεί κύρωση, αλλά τη λογική συνέπεια της διαπίστωσης του παράνομου και ασύμβατου χαρακτήρα της ενίσχυσης
- Η ενίσχυση πρέπει να ανακτάται προσαυξημένη με τους τόκους ανάκτησης

Αφερέγγυος αποδέκτης

- Δεν επηρεάζει την υποχρέωση ανάκτησης
- Η υποχρέωση ανάκτησης δεν είναι δυσανάλογη όταν προκαλεί την αδυναμία εξόφλησης χρεών ή την πτώχευση
- Η πτωχευτική διαδικασία πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την παύση της οικονομικής δραστηριότητας, εκτός αν υπάρξει άμεση και αποτελεσματική ανάκτηση
- Οι απαιτήσεις ανάκτησης πρέπει να έχουν την ίδια σειρά προτεραιότητας (κατάταξη) με ανάλογες εθνικές απαιτήσεις

III. Η Άμυνα κατά της απόφασης ανάκτησης

ΚΡΑΤΟΣ ΜΕΛΟΣ

**ΑΛΛΟΙ
ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ**

**ΤΡΙΤΟΙ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ**

**ΑΠΟΔΕΚΤΗΣ/ΕΣ
ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ**

Vs

Vs

Vs

Vs

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ

Ένδικα βοηθήματα ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ

Υπάρχουν δύο διαδικασίες ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ:

- Προσφυγή κατά των αποφάσεων ανάκτησης (άρθρο 263 της ΣΛΕΕ)
- αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (άρθρο 278 της ΣΛΕΕ)

Ένδικα βοηθήματα ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ

Μέσα άμυνας 1/2:

- **Ακυρότητα της απόφασης ανάκτησης της Επιτροπής**

Ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ

Εκτός αν ο αιτών δεν είναι σε θέση να προσβάλει την απόφαση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ (π.χ. δικαιούχοι που δεν διαθέτουν δικαίωμα ασκήσεως προσφυγής)

Ένδικα βοηθήματα ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ

Μέσα άμυνας 2/2:

- **Δικαιολογημένη εμπιστοσύνη**

Όχι, ο ευλόγως ενημερωμένος οικονομικός φορέας είναι/θα έπρεπε να είναι ενήμερος όλων των κινδύνων σχετικά με κρατικές ενισχύσεις

Εκτός αν διαβεβαίωση από την Επιτροπή

- **Ασφάλεια δικαίου**

Όχι χωρίς τελική απόφαση της Επιτροπής

- **Αρχή αναλογικότητας** - σταθερά απορρίπτεται από το δικαστήριο

Ένδικα βοηθήματα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων 1/3

- Ο δικαιούχος μιας ενίσχυσης δεν δύναται κατά κανόνα να προσβάλει το κύρος των αποφάσεων ανάκτησης ενώπιον εθνικού δικαστηρίου
- Τα εθνικά δικαστήρια είναι αρμόδια μόνον όταν ο αιτών δεν είναι σε θέση να προσβάλει την απόφαση ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου της ΕΕ
- Το κράτος μέλος πρέπει να ασκεί ένδικο μέσο κατά των εθνικών αποφάσεων που παραβαίνουν το δίκαιο της ΕΕ

Ένδικα βοηθήματα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων 2/3

- **Αρχή του δεδικασμένου – res judicata**

Καταρχήν μπορεί να γίνει επίκληση της αρχής, αλλά εφόσον πληροί πολύ αυστηρές προϋποθέσεις :

Δεν μπορεί να αντιβαίνει τις αρχές της υπεροχής και της αποτελεσματικότητας του ενωσιακού δικαίου

- Όταν διατάζουν ασφαλιστικά μέτρα (στην περίπτωση κατά την οποία ο δικαιούχος δεν θα μπορούσε να αντικρούσει την απόφαση ενώπιον των δικαστηρίων της ΕΕ), τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να τηρούν τη νομολογία «Atlanta/Zuckerfabrik» :

- σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το κύρος της απόφασης της Επιτροπής και προδικαστικό ερώτημα
- επείγον για αποτροπή σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας
- συμφέρον της Ένωσης
- τήρηση νομολογίας Ευρωπαϊκών δικαστηρίων

Ένδικα βοηθήματα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων 3/3

- Όταν το ποσό της ενίσχυσης που πρέπει να ανακτηθεί είναι 0!!!

Τα εθνικά δικαστήρια κατά τον προσδιορισμό του ύψους της ενίσχυσης μπορεί να αποφασίσουν ότι το προς ανάκτηση ποσό είναι 0

Προσοχή: τα εθνικά δικαστήρια πρέπει να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική εφαρμογή της απόφασης ανάκτησης

IV. Αποτυχία εφαρμογής μιας απόφασης ανάκτησης

Deggendorf

- Εφαρμογή της νομολογίας «Deggendorf» (Τ-244/93 και Τ-486/93):
- υποχρέωση κράτους μέλους να αναστείλει νέα ενίσχυση όταν μια προηγούμενη παράνομη και ασυμβίβαστη ενίσχυση δεν έχει ακόμη επιστραφεί
- δυνατότητα έγκρισης της Επιτροπής υπό αίρεση (αναστολή χορήγησης νέας ενίσχυσης μέχρι να επιστραφεί η προηγουμένως ληφθείσα ενίσχυση)

Διαδικασία παράβασης

- Κίνηση διαδικασίας παράβασης κατά Κράτους Μέλους σύμφωνα με το Άρθρο 108 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ
- μη-εφαρμογή της απόφασης από το Κράτος Μέλος

➤ **Απόλυτη αδυναμία εκτελέσεως της απόφασης**

- Κίνηση διαδικασίας παράβασης κατά Κράτους Μέλους σύμφωνα με το Άρθρο 260 ΣΛΕΕ
- μη-εφαρμογή απόφασης του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- προηγούμενη αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο Κράτος Μέλος
- κατ' αποκοπή ποσό και/ή ημερήσια χρηματική ποινή

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!